

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Ioviani Pontani. De Aspiratione Libri duo. Charon
Dialogus. Antonivs Dialogus. Activs Dialogus. Aegidivs
Dialogus. Asinvs Dialogus. De Sermone Libri Sex. Belli,
Qvod Ferdinandvs Senior ...**

Pontano, Giovanni Giovano

Venetiis, 1519

De Agresti, & Agrestitudine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12960

*A*grestitatem potius quam Rusticitatem opponendam esse Facetudini.

Sed nesciam quomodo Rusticitas vim ipsam parum omnino implet, eaq; conuenientius Urbanitati opponitur, quæ species quædam est, quam Facetudini, quæ genus ipsum representat, ipsaq; Rusticitas in iocis uersari potius rusticitatis uidetur, perinde ut in urbanis Urbanitas, quam ut Facetie sit opponenda. Neminem tamen ab opinione sua, suaq; assententia deterrenuis, dū tamen æquo patiaturo animo Facetudini nos *A*grestitudinem opponere, ac Faceto *A*grestem, id quod Aristotelicum fortasse uerbum magis innuit, & Horatius è nostris, cum ait, Rusticitas *agrestis* et *inconcinna*, grauisq;. Ad rusticitatem enim addidit & *agrestem*, & *inconcinnam*, & grauem, ut *agrestem* dicens rigiditatis vim rusticitati adiungeret, & *inconcinnam*, ac grauem *agrestitudinem* uocans declararet, qualis ipsa esset. Itaq; ut à forti fortitudo est deducta, sic ab *agresti* *agrestitudinem* deducentes hanc ipsam *facetudini* opponemus, Quæ ratione id efficitur, ut *agrestitudo* ipsa & rusticitas sit admodum & *inconcinna*, perq; quàm grauis ac molesta. Perinde ut è regione *facetudo* est urbana admodum, & undiq; concinnata, eademq; perquam suauis & gratulosa. Quis enim inficias eat, rura qui inhabitent & colant, rusticos appellandos, perinde ut qui urbem incolant, urbanos? At *agri* cum à cultu humano plerumq; propter sinu uastitatem squalescant, magisq; à feris frequententur, quàm ab hominibus, inde *agrestitas* ipsa feris si melior quàm hominibus, & *feras res* Græci, ἀγρία uocant. Quò circa *Agrestitudinem*, uel si fortasse magis te *Agrestitas* delectauerit, extremum alterum *Facetudinis* esse uolumus.

De *Agresti*, & *Agrestitudine*.

Agrestis autem proprium est uiri tum abhorreere à dicendis *facetis*, atq; à iocando, tum etiam ab audiendis quæ cum incanditate dicantur. Quamobrem huiusmodi hominum consuetudines difficiles sunt, & parum gratae, uitq; eorum tristior, nec omnino sociabilis, ut uideantur cum natura ipsa parum consentire, quæ ut somnum dedit animalibus ad recreationem sensuum omnium, sic tribuit homini & locutionem, non ad utilitatem modo conciliationis, atque ad eam conseruandam, uerum etiam ad recreationem laborum ac

molestarum, quæ plurimæ contingunt in uita agenda, atq; in geren-
dis rebus. Est autem Agrestitatis ipsius comes ruditas quædam inca-
uilis ac male accepta, nec minus & morositas. Eiusmodi enim homi-
nes non modo circa iocos & dicta, uerum etiam circa consuetudines,
ac facta difficiles sunt, parûq; omnino accomodantes alijs, aut indul-
gentes, duri ipsi quidem, acerbî, inconditi, atq; ab omni genere urbani-
tatis alieni, ut ex omni ferè uitæ parte a greges sint iudicandi, Qui si
quando in dictum prorumpant aliquod (homines enim sunt, quibus
natura nec risum negauit, nec iocum) tamen si hæc in parte manca pror-
sus sunt, ac deficientes, eorum tamen dicta aut rusticana quidem erûnt,
incondita, rudia, aut maledica, conuictiosa, & tanquam a morositate
profecta, quæq; aut laessant, aut mordicent, aut ita sordescant ut ri-
sui habeantur, atq; contemptui.

De Fatuis, Insulsis, & Inconditis.

Horum quoq; sunt è numero qui tum Fatui dicuntur, tum Insulsi, quo-
rum quidem dicta non modo salem non habeant, uerum in eo defi-
ciant, ut risum nullo modo pariant, quæ ubi forte pepererint, id cau-
det non è dicendi suauitate, uerum ab insulsitate potius ipsa, quæ ri-
diculos illos reddat ac despicabiles. Insulsi autem, ac Fatui pene ydè
sunt, differunt tamen quod Insulforum sale quidem ioci careant,
cum falsi tamen ipsi esse cupiant, Fatuis uero natura ab ipsa pa-
rum concessum sit, id ipsum assequi posse, perinde ut holeribus qui
busdam, quibus negatum est condimentum accipere, quod quamuis
nonnunquam accipiant, nihilominus incondita tunc quoq; appa-
reant, unde & ydem inconditi dicuntur, quando incondita, atque
insulsa absq; sapore sunt.

De Ineptis.

His adiungit licet etiam Ineptos quosdam, quorum tamen dicta forsân
ipsa per se delectarent, sunt tamen parum apte inconcinniterq; aut
sine delectu pronuntiata. Sed inepti nomen ad multa ac diuersa per-
tinet, nam & risus, & gestus, & uestitus ineptus dicitur, ne dum ut
ineptus aut sermo dicatur, aut iocus. Hi autem ipsi quod neq; in dicen-
do, neque in iocando, aut tempus, aut locum, aut dignitatem ser-
uant suam, Inepti inde uocati, ex eo etiam inepti pictores, Poëtæ
item inepti qui dignitatem minime suam retineant in pingendo,
ac describendo. Itaque ineptitudo neutiq; dictorum est ac iocorum
tantum,